

**EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT**

**PROGRAMA
PENTRU
RELIGIE GRECO-CATOLICĂ**

**- București -
2020**

A. Notă de prezentare

Prezenta programă se adresează profesorilor care susțin examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar în specializarea *Religie Greco-Catolică*. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional. Programa este elaborată în acord cu programele școlare în vigoare din învățământul preuniversitar pentru disciplina religie. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice, specifice disciplinei.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin examenul la disciplina *Religie Greco-Catolică* pot predă în învățământul preuniversitar disciplina *Religie Greco-Catolică* și *Discipline Teologice de Specialitate*, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Programa a fost structurată astfel încât să abordeze conținuturi ale disciplinei de specialitate din următoarele domenii teologice: *Studiul Biblic*, *Teologie dogmatică*, precum și din domeniul *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ secundar superior, filiera teologică, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția predării disciplinei *Religie Greco-Catolică*, precum și a *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatică și de cooperare necesare realizării actului educațional.

B. Competențe specifice profesorului de religie

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de *didactică a disciplinei și a metodicii predării religiei*, anumite competențe specifice profesorului de *Religie Greco-Catolică*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- operarea cu adevărurile fundamentale de credință și cu elementele de didactică și de metodică a predării religiei, într-o varietate de contexte educaționale;
- organizarea situațiilor de învățare și a celor educaționale, în general, în conformitate cu valorile morale și spirituale specifice disciplinei Religie;
- aplicarea principalelor documente școlare reglatoare în vigoare – planuri-cadru, programe școlare, programe pentru examene naționale – în conformitate cu specificul acestora și al contextului educațional;
- proiectarea activității didactice prin valorificarea conexiunilor logice dintre elementele din structura planurilor-cadru de învățământ (de ex.: relațiile dintre disciplinele din aria curriculară Om și societate) și a celor din structura programelor școlare (de ex.: relația dintre competențele specifice, conținuturile învățării, exemplele de activități de învățare, evaluarea rezultatelor învățării elevilor)
- organizarea procesului didactic, valorificând elementele de proiectare, specificul contextului, precum și strategiile didactice orientate spre obținerea unui climat educativ stimulat și eficient
- evaluarea rezultatelor învățării elevilor, prin utilizarea de strategii și instrumente de evaluare adecvate documentelor curriculare în vigoare;
- adecvarea demersurilor didactice la particularitățile de vârstă și la specificul dezvoltării cognitiv-afective a elevilor;
- valorificarea în demersul didactic a relațiilor trans-, inter-, intra- și multidisciplinar;
- comunicarea didactică empatică și eficientă, în contextul activităților specifice disciplinei Religie.

C. Tematica la disciplina de specialitate

Domenii teologice:

1. *Studiul Biblic*
2. *Teologie dogmatică*

D. Tematica pentru didactica disciplinei și metodică predării Religiei

C. 1. Studiul Biblic

1. Principalele momente ale istoriei poporului lui Izrael. Prezentarea evenimentelor în contextul cultural al timpului. Principalele evenimente din istoria poporului lui Izrael ca prefigurări ale Noului Testament: perioada patriarhilor, perioada Exodului, monarhia și profetii (Isaia, Ieremia).

2. Pentateuhul. Cărțile Pentateuhului și conținutul literar al Pentateuhului (tradițiile). Teme teologice fundamentale: tema Creației, tema Alianței, tema Promisiunii și tema Eliberării.

3. Evangheliile sinoptice și cea a sfântului Ioan. Evanghelia după Marcu: Autor. Data. Destinatari. Gen literar. Structura. Teologia evangheliei (teologia secretului mesianic). Evanghelia după Matei: Autor. Data. Destinatari. Gen literar. Structura. Teologia evangheliei (Isus, Mesia, împlinirea profețiilor Vechiului Testament). Evanghelia după Luca: Autor. Data. Destinatari. Gen literar. Structura. Teologia evangheliei (Evanghelia rugăciunii). Evanghelia după Ioan: Autor. Data. Destinatari. Gen literar. Structura. Teologia evangheliei (Isus - pâinea vieții, In 6; Isus –Lumina lumii, In 9; Isus – Invierea și viața, In 11).

4. Faptele Apostolilor - începuturile Bisericii. Specificul cărții în cadrul Noului Testament. Raportul cu Evanghelia după Luca. Viața și organizarea comunității primare. Istoricitatea cărții.

C. Bibliografie

1. Charpentier E., *Să citim Vechiul Testament*, București, 1999.
2. Charpentier E., *Să citim Noul Testament*, București, 1999.
3. Ciudin N., *Studiul Vechiului Testament*, București, 1993.
4. Constantinescu I., *Studiul Noului Testament*, București, 1992.
5. Sescu P., *Introducere în Sfânta Scriptură*, Iași, 2000.
6. *Catehismul Bisericii Catolice*, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice București, 1993.
7. *Catehismul Bisericii Catolice*, Compendiu, Editura Presa Bună, Iași, 2006.
8. YOUCAT: română. *Catehismul Bisericii Catolice pentru tineri*, Sapienția, Iași 2012.
9. DOCAT: română. *Ce trebuie făcut? Doctrina socială a Bisericii Catolice*, Sapienția, Iași 2017.
10. Conciliul Ecumenic Vatican II, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice București, 1999.
11. *Vocabular de Teologie Biblică*, Editura Arhiepiscopiei Romano-Catolice București, 2001.

C. 2. Teologie dogmatică

1. Dumnezeu - Unic în ființă și întreit în persoane.
2. Isus Hristos, Dumnezeu adevărat și om adevărat.
3. Biserica în planul lui Dumnezeu (prefigurată, întemeiere, mister).
4. Sfintele taine ale Bisericii.
5. Sfânta Fecioară Maria în misterul lui Hristos și al Bisericii.

Bibliografie

1. *Catehismul Bisericii Catolice*, Editura ARC, București, 1993.
2. *Conciliul Ecumenic Vatican II*, Constituții și Declarații
3. Ferent E., *Dumnezeu cel viu, unic în ființă și întreit în persoane*, Institutul Teologic Romano-Catolic, Iași, 1997.
4. Ferent E., *Isus Hristos, Cuvântul lui Dumnezeu întrupat pentru mântuirea omului*, Institutul Teologic Romano-Catolic, Iași, 1997.

5. *Catehismul Bisericii Catolice*, Compendiu, Editura Presa Bună, Iași, 2006.
6. YOUCAT: română. *Catehismul Bisericii Catolice pentru tineri*, Sapientia, Iași 2012.
7. DOCAT: română. *Ce trebuie făcut? Doctrina socială a Bisericii Catolice*, Sapientia, Iași 2017.

Notă: Bibliografia pentru *disciplinele de specialitate* include *manualele de Religie Greco-Catolică* cuprinse în *Catalogul manualelor școlare* valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

D. TEMATICA PENTRU DIDACTICA DISCIPLINEI ȘI METODICA PREDĂRII RELIGIEI

I. Religia ca disciplină de învățământ

1. Educația religioasă și finalitățile acesteia
2. Baza legislativă a predării religiei în școală

II. Dimensiunea educativ-formativă a predării religiei în școală.

III. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Componentele curriculumului național: planuri-cadru (trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală), programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare; alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module
2. Proiectarea curriculumului la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală de tipul: aprofundare/ extindere/ opțional ca disciplină nouă; modalități de analiză a nevoilor specifice ale elevilor, modalități de selectare a CDS, modalități de dezvoltare a unei programe de CDS, exemple posibile pentru domeniul educației religioase
3. Competențele predării-învățării-evaluării la disciplina religie. Competențe generale, competențe specifice. Operaționalizarea competențelor
4. Programa școlară: structura programei școlare, utilizarea programei în proiectarea și realizarea activităților didactice; relația dintre programa școlară și manualul școlar
5. Proiectarea activității didactice: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare
6. Lecția. Tipuri de lecție

IV. Principiile didactice generale. Principii didactice specifice predării religiei: principiul hristologic și principiul eclesiologic

V. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare

1. Metode didactice: clasificare, caracterizare, metode de comunicare și asimilare a cunoștințelor/ metode de cunoaștere a realității religioase / metode fundamentate pe acțiune / metode moderne de predare – învățare / utilizarea metodelor centrate pe elev/ tehnicilor de învățare prin cooperare
2. Forme de organizare a activității didactice: caracterizare, clasificare
3. Forme de activitate extrașcolară specifice disciplinei religie și proiectarea acestora: cateheza, serbarea religioasă, vizitele și pelerinajele, expozițiile, cercurile pe disciplină, participarea la slujbele religioase
4. Mijloacele de învățământ utilizate în activitatea didactică: caracterizare, funcții, clasificare
5. Mijloace de învățământ specifice disciplinei religie: textul biblic, literatura religioasă, icoana, portretul, harta, mijloacele audio- vizuale, calculatorul etc
6. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării, a platformelor educaționale și a softurilor în construirea unor medii active de instruire. Exemplificări pentru ora de religie

VI. Evaluarea procesului instructiv-educativ

1. Evaluarea de proces: obiective, caracterizare, funcții, tipologie. Specificul evaluării la ora de religie.
2. Metode de evaluare: caracterizare, tipologie.

3. Instrumente de evaluare: caracterizare, calități (validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate).
4. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare.
5. Elaborarea probelor scrise: proiectarea testului docimologic, matricea de specificații.
6. Metode și instrumente complementare de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a activității și comportamentului elevului).

VII. Consilierea și îndrumarea spirituală în cadrul educației religioase.

Notă: Bibliografia pentru *didactica disciplinei de specialitate* include *planurile-cadru și programele școlare* pentru disciplina **religie** valabile în anul școlar în care se susține examenul, disponibile pe site-ul <http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinvigoare.aspx>

Bibliografie

1. BOLOCAN, Carmen-Maria, *Catehetica și Didactica Religiei. Interferențe și deosebiri*, Performantica, Iași, 2005
2. CUCOȘ Constantin, *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, Polirom Iași 1999
3. TIMIȘ, Vasile, *Religia în școală. Valențe eclesiale, educaționale și sociale*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004
4. PANOSCHI, Mihaela; LIȚOIU, Nicoleta; Pr. IORDĂCHESCU Nicolae, *Ghid de evaluare, Religie*, Aramis, București, 2001
5. ȘEBU, S., OPRIS, M., OPRIS, D., *Metodica predării religiei*, Ed. a II-a, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2017;
6. TIMIȘ, Vasile, *Evaluarea - factor de reglare și optimizare a educației religioase*, Renașterea, Cluj-Napoca, 2003
7. BOCOȘ, Mușata, *Instruire interactivă*, Polirom, 2013
8. CIOLAN, L., 2008, *Învățarea integrată-fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași
9. CRISTEA, Sorin, *Dicționar de termeni pedagogici*, E.D.P., București, 1998
10. CUCOȘ, Constantin, *Pedagogie generală*, Ed. Polirom, Iași, 2000
11. PETRESCU, P., POP, V., 2007, *Transdisciplinaritatea – o nouă abordare a situațiilor de învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București
12. STOICA, Adrian (coord.), 2001, *Evaluarea curentă și examenele*, ProGnosis, București
13. CERGHIT, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
14. Programul național de dezvoltare a competențelor de evaluare ale cadrelor didactice (DeCeE), CNCEIP, Editura Euro Standard, București, 2008.
15. Goția M., *Înnoirea catehezei. Elemente de metodologie*, Cluj-Napoca, 1998.